

Upodobljena bolečina

Pišeta: mag. um. Andreje Đakušič in Maja Rak u.d.i.a.

Z dijaki umetniške gimnazije - likovne smeri na Gimnaziji Celje Center smo sprejeli izziv Društva revmatikov Slovenije in po srečanju ter pogovoru z bolniki z diagnozo ankilozirajoči spondilitis poizkusili likovno upodobiti bolečino. Izvedba naloge je bila kompleksna, zahtevala je poglobljeno delo in resen pristop.

Sodelovali so dijaki 1., 2., 3. in 4. letnika v obliki medpredmetnega povezovanja pri predmetu risanje in slikanje (Đakušič) in likovna teorija (Rak). K sodelovanju je pristopil tudi ravnatelj prof. Gregor Deleja, učitelj glasbene umetnosti z glasbenimi predlogami na dano temo. S poslušanjem glasbe smo učinkoviteje vstopali v metodo podoživljanja izkušnje lastne bolečine.

Izkušnje iz prve roke

Najprej smo se lotili raziskave, teoretsko smo raziskali sam ankilozirajoči spondilitis (AS) in specifično bolečino, ki spremlja to revmatično bolezen. K nam, na Gimnazijo Celje Center, so prišli tudi bolniki, ki so nam izkušnje podali iz prve roke. Vsi so člani Društva revmatikov Slovenije.

Petra, Aljaž in Franci so nam odkrito spregovorili o težavah, s katerimi so se primorani spopadati, vključujejo pa tako odrekanja kot tudi boleznimi prilagojen način življenja. To srečanje in predstavitev AS bolečine je bila za naše nadaljnje delo velikega pomena, sploh pa so nas vsi člani navdušili s svojim optimističnim pogledom na življenje nasploh.

Kakšne barve je bolečina?

V predpripravah na praktično izvajanje smo izvedli krajšo delavnico slikarskih tehnologij

z akademsko slikarko Mojco Senegačnik. Poleg tega smo izvajali vaje osvobajanja geste in ekspresivnega abstraktnega upodabljanja na slikovni površini z navezavami na akcijsko slikarstvo in umetnost informela.

Upoštevali smo razstavne zmožnosti smo se odločili nalogo izvesti s slikanjem z akrilnimi barvami na večja slikarska platna. V sliko smo uvedli risbo z ogljem, nekateri dijaki so se odločili za kolažiranje z različnimi materiali. Barvno skalo smo sestavili v skladu s psiholoških učinkovanjem barv na človeka, nismo pa zanemarili niti zanimive raziskave, v kateri so bolniki z revmatskimi bolečinami opisovali svojo bolečino z barvami.

Ustvarjanje je potekalo izjemno intenzivno, saj smo bili časovno omejeni. To je bil eden od razlogov, da smo delo organizirali v skupinah po več dijakov skupaj, glede na njihova osnovna idejna izhodišča.

Likovni izdelki

Likovni izdelki večjih dimenzij so tako nastali kot skupinski projekt dveh, treh ali štirih dijakov, kot medpredmetno povezovanje predmetov risanje in slikanje. Pri pouku likovne teorije pa so dijaki ustvarjali individualno. V prvem, drugem in tretjem letniku kot hitre klavzurne vaje, v četrtem letniku pa je bila to naloga, ki so jo dijaki naredili doma ter likovne izdelke kompleksno predstavili tudi z oblikovno in vsebinsko analizo.

Dijaki umetniške gimnazije - likovne smeri imajo predmet likovna teorija na urniku vsa štiri leta, v 4. letniku kot predmet na maturi (če ga izberejo). Likovna teorija je gramatika likovnega jezika. Pri pouku likovne teorije se dijaki podrobno seznanijo z likovnim jezikom in z likovnimi izraznimi

sredstvi (točko, črto, barvo, svetlo-temnim, obliko, ploskvijo in prostorom).

Velika moč slike

Projekt prepoznavamo kot širše družbeno pomemben, saj gre za delovanje na več ravneh. V prvi vrsti gre za opolnomočanje bolnikov z ankilozirajočim spondilitisom, razvijanje tolerantnosti in sočutja družbe do ranljivejših ter razbijanje tabujev povezanih s to boleznijo. Poleg tega lahko projekt s predstavitvijo širši javnosti zagotavlja zgodnje prepoznavanje simptomov bolezni in tako učinkovitejše zdravljenje ankilozirajočega spondilitisa.

Tudi sami dijaki so s soočanjem z vsemi temi vprašanji in vpletenostjo v reševanje zastavljene naloge pridobili ne le v smislu znanj

na področju upodablajočih umetnosti, ampak tudi dobro življenjsko izkušnjo. Verjamemo pa, da je celoten projekt s podporo in uporabo vizualnega jezika še toliko učinkovitejši, saj imajo vizualna sporočila v današnjem času zelo veliko moč.

Likovni izdelek Maše Črešnik

Dijaki 4. letnika so bolečino opisali z likovno govorico in jo izrazili z likovnimi izraznimi sredstvi.

Maša Črešnik, dijakinja 4. letnika umetniške gimnazije – likovna smer, je vsebino svojega likovnega dela opisala takole: »Gre za prepoznavni motiv šestih rok, ki se dotikajo koprive. Motiv je nastal ob spominu na ljudski rek, ki pravi, da tistega, ki je opekla kopriva, ne bo mučila revma.

To je bilo moje izhodišče za obravnavano temo-revmatsko bolečino. AS bolniki bolečino doživljajo ves čas (zato sem izbrala okroglo obliko slikovne ploskve ali tondo, ki poudarja kroženje in neskončno gibanje elementov in s tem ves čas prisotno bolečino). Takšnih bolnikov je veliko, zato sem naslikala šest rok. Moj izdelek na prvi pogled ne deluje pesimistično ali negativno, to je bil tudi cilj; želela sem poudariti, da je s to boleznijo mogoče živeti in jo nadzorovati.«